

DE CASSETTE-ARCHEOLOOG

Marco van Dalfsen verzamelt democassettebandjes, archiveert ze en gaat op zoek naar het verhaal achter de tape. Met het opzetten van een online demo-archief wil hij een braakliggend deel van de Nederlandse muziekhistorie ontsluiten. Door Jimmy Tigges

Voor Marco van Dalfsen vormen de promotapes een goudmijn aan vergeten muziek die niet verloren mag gaan. *Diggin' Demos* is de vlag waaronder de Groninger zijn graafwerk verricht. Hij doet onderzoek naar de makers en schrijft daarover. Wie waren die muzikanten en wat waren hun dromen? "Is er wellicht iemand doorgebroken en heeft de tape daarmee stiekem waarde voor de Nederlandse muziekgeschiedenis of is het vooral de ijdele hoop die te horen is?" vraagt hij zich daarbij af.

GEKIETELD

Drie jaar geleden zag hij op Marktplaats

vijfhonderd democassettes voor vijftig euro te koop staan. Allemaal onbekende groepen. "Ik dacht: dit is leuk! Mijn vinger bleef als platenverzamelaar ook altijd al haken bij het onbekende. De vonk sloeg over, ik heb de partij meteen opgehaald." Van de eerste de beste tape die hij pakte had hij geen idee wie of wat. Enige houvast: een telefoonnummer en het woord Timbúktoe. "Dat kietelde zó mijn nieuwsgierigheid, ik had mijn focus gevonden." Zijn collectie omvat inmiddels ruim drieduizend cassettes. Verkregen via oud-programmeurs of veilingssites. Anderhalf jaar was hij bezig met afstoffen, strak spelen en in de kast zetten. Nu

staan ze eindelijk ook op alfabetische volgorde. Dat zoekt wat makkelijker, als hij via Facebook vragen krijgt over bepaalde artiesten.

DEMOCULTUUR

De democultuur begon rond 1978. Voor het eerst waren er apparaten waarmee je makkelijk en betaalbaar zelf je muziek kon opnemen. "Zo'n democassette geeft een intiem, persoonlijk beeld van dat moment. Ik zie dat enthousiasme helemaal voor mij: je eigen nummers op tape! Veel new wave, de eerste experimenten met de synthesizer."

Rond 1985 kwamen er professionele

demostudio's en kregen veel opnames een strakkere productie. "Er kwamen popcollectieven met betere faciliteiten, steden gingen popbeleid voeren, alles werd professioneler. Die eerste fase, begin jaren tachtig, vind ik het leukst. De do it yourself-mentaliteit uit de punktijd spat ervan af. Prachtig tijdsbeeld."

Lyrisch kan hij worden over al die creatieve huisvlijt. "Fantastisch toch? Dat begint al bij de namen: 'Sjors, Sjimmie en Kuifjes', 'Old Cocks On The Block', 'Chriet Titulaer & de Kunstmanen'. Of neem 'Het volksfront voor de bevrijding van Spokanië'. Wie noemt zijn band nou zo?"

Nee, ik heb geen idee wie dat zijn. En dan die in elkaar gefröbelde hoesjes! Na de vinylhoes komt de demotape echt wel op de tweede plaats."

Aandoenlijk zijn de begeleidende brieven waarin de artiesten zichzelf zo mooi mogelijk verkopen. Een 14-jarige jongen die *Little Wing* van Jimi Hendrix speelt schrijft 'Ik heb alles van die knakker'. Hij hoopt ooit zo goed te worden als zijn idool. Dertig jaar later speelde Stefan Siwabessy in RTL Late Night met Waylon mee in *Purple Haze*.

STAMBOOMONDERZOEK

Voor de 49-jarige Van Daltsen is dit het project voor de rest van zijn leven. "Ik wil ze allemaal op Discogs zetten, met informatie: bandnaam, titels, bandleden, et cetera. Er staan er nu ruim driehonderd op."

Juist bij summiere gegevens leeft de archeoloog, waarvoor hij ooit een jaar studeerde, in hem helemaal op: "Als er staat 'Jan: gitaar, Piet: bas, Willem: drums', dan begint het hè. Dat vind ik het leukste werk, uitzoeken wie erachter zit. Als dat lukt denk je: hé, die heeft ook in die of die band gespeeld. Eigenlijk is het een soort stamboomonderzoek."

Neem de tapes van The Place of Haha: "Daar was op internet niks over te vinden, maar in het hoesje lees ik 'Songs by E. de Jong uit Utrecht'. Dan denk ik: hé, zou dat Spinvis kunnen zijn? Ik heb een

oproep op Twitter gedaan en het bleek te kloppen, hij reageerde zelf. Het zijn Engelstalige nummers die gezongen worden door Evert-Jan van den Brink, ze waren een duo. Dezelfde nummers die twee decennia later Nederlandstalige klassiekers zijn geworden."

Minstens zo opgewonden wordt hij van een foto van het bord *Senso Unico* op de front en op de zijkant de namen 'Bob, Carol, Ted & Alice'. "Wat is nou de bandnaam? Het cassetlabel duidt op een antirookcursus. Dan denk je: zit er wel het goede bandje in? Als je 'm opzet hoor je een stem zeggen 'Ga languit liggen', maar dan begint de muziek. Ze hebben die

VOLGENS MIJN BEREKENINGEN MOETEN ER TUSSEN 1978 EN 1995 MINSTENS 200.000 DEMOCASSETTES IN NEDERLAND GEMAAKT ZIJN

originele cursusstem gebruikt als intro." Ook zo heerlijk mysterieus zijn de gegevens binnenin: 'buik: bas, robbel: drums, pank: gitaar'. Kom daar maar 's verder mee. Het bleek om een voorloper van Scram C Baby te gaan. "Ze hadden één optreden aan hun demo overgehouden."

Veel muzikanten zijn verrast als Van Dalfsen ze na dertig jaar benadert. "Voor sommigen is het aanleiding om oude bandmaten bij elkaar te trommelen en opnieuw te beginnen. Je herinnert mensen aan de leukste tijd van hun leven. Zo werkt mijn onderzoek twee kanten op." En passant doet hij mooie muzikale ontdekkingen, zoals de band Paralysed uit Dokkum. "Een beetje Supertramp, Marillion. Heel glad, maar zó goed. Ze waren net drie dagen in Nashville voor opnames, toen de zanger instortte, nog voor hij in de studio was geweest. Dat was het einde van de band. Ze maakten fantastische muziek, de twee prijsnummers verdienen het om als single uitgebracht te worden." Hij pakt de ene na de andere tape. "Another Face, met Eus op gitaar en Emilie op bas. Zij speelden later bij The Scene. Little

Mary Big, de voorloper van Johan. Duo Bad Breath, featuring Anneke van Giersbergen, voordat ze zangeres van The Gathering was. Met zo'n bandnaam weet je toch dat je er niet mee doorbreekt?" Op het morsige zwartwit-fotootje van de hardrockgroep Bad Edge wijst hij naar een jonge Jack Poels, van Rowwen Hèze. "Geweldig toch?"

BEZINNING

Volgens zijn berekeningen moeten er tussen 1978 en 1995 minstens 200.000 democassettes in Nederland gemaakt zijn. Een deel daarvan werd gestuurd naar de Grote Prijs van Nederland en radioprogramma's als Rocktempel, de Popkrant, Leidsekade Live. "Er moeten lijsten zijn van al die inkomende tapes. Als je een kwaliteitslat zou aanleggen, blijven er misschien 20.000 tapes over die goed genoeg zijn om te archiveren."

Nog veel speurwerk te doen dus, maar ook tijd voor bezinning. "Ik wil een structuur – en financiën – vinden om alle demo's te bewaren op een plek waar het thuishoort. Bij Beeld en Geluid bijvoor-

beeld of bij de diverse provinciale poparchieven. Het belang ervan? Het is leuk om te zien in een stamboom hoe iedereen aan elkaar gelinkt is. Relevantie? Tja, wie zit er te wachten op archivering van demo's van The Nerds...? Het lijkt mij wel relevant om al die tapes te digitaliseren, ik kom zóveel goede muziek tegen die het verdient om op zijn minst digitaal aangeboden te worden. Iets als Bandcamp lijkt mij een mooi platform. Dat je het kan downloaden. Een platform dat gekoppeld is aan wat een artiest nu nog doet, zodat het ook voor hen van waarde is. Ik krijg veel positieve reacties op mijn posts op internet. Ik heb geen commercieel doel, maar er is behoefte aan het ontsluiten van oude demomuziek." Van Dalfsen heeft daarnaast serieuze plannen om een cassetlabel op te richten en er móet een koffietafelboek komen met de mooiste verhalen. Intussen blijft hij hongerig naar materiaal: "Demotapes die liggen te verstoffen? Ik neem ze graag over!"